
Sprawozdanie z działalności Towarzystwa : Sprawozdanie z Działalności Wydziałów : Wydział I językoznawstwa i historii literatury : Sprawozdanie z czynności organizacyjnych

Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego 54, 127-128

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych oraz w kolekcji mazowieckich czasopism regionalnych mazowsze.hist.pl.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

zyką i teatrem znacznie odbiegają od przeciętnych, kształtują jej ogromną wrażliwość. Fascynacja przeszłością starożytnego i chrześcijańskiego Rzymu, urzeczzenie sztuką malarską Ary Scheffera czy Winterhaltera wiele tłumaczy we wzajemnym zbliżeniu i zrozumieniu małżonków.

Jeszcze bliżsi sobie stają się państwo Krasińscy dzięki wyznawanym poglądom polityczno-społecznym. Z okresu młodości wyniosła pani Eliza niechęć do ceremoniału dworskiego i do dworskiego przepychu, poznała obcość kulturalną i obyczajową Rosji, pustkę życia towarzyskiego Petersburga, a z domu wyniosła dumę narodową, patriotyzm pozwalający jej właściwie ocenić i rozumieć tragedię powstania listopadowego i późniejsze zmagania się z barbarzyństwem. Ta wnuczka targowiczana i dama dworu carycy jest godną żoną autora „Ostatniego” i „Resurrecturis” – zręcznie lawirującą wśród sidła zastawianych przez carat, z zainteresowaniem śledzącą przebudzenie się społeczeństwa europejskiego w dobie Wiosny Ludów i z ogromną obawą oczekującą powtórzenia się Wielkiej Rewolucji Francuskiej. Z okresu Wiosny Ludów niewątpliwie najciekawsze są jej relacje o Mickiewiczu, dopełniające i komentujące opinie znane z korespondencji Zygmunta Krasińskiego. Jej obaw i lęków tak typowych dla tego środowiska nie sposób czytać również w oderwaniu od współczesnych doświadczeń. Lęk przed rewolucyjną demagogią jest bowiem prawdziwie ludzką samoobroną przed utratą wolności, poddaniem się pod jarzmo i tyranie niosącą ból i nędzę. I w tym profetycznym widzeniu ówczesnych zmagania jest pani Eliza szczególnie bliska autorowi „Nie-boskiej komedii”. Ogromna rozpiętość czasowa listów pisanych niemal codziennie w ciągu 40 lat sprawia, iż otrzymujemy zapis wielkich wydarzeń bulwersujących epokę, przemieszanych z najdrobniejszymi nieraz przeżyciami dnia codziennego. Podróże, kontakty z ludźmi elity kulturalnej, politycznej i magnackiej, dyskusje i lektury, a wszędzie, niejako w tle, odczuwana obecność wielkiego poety bezimiennego. Po jego zgonie korespondencja ukazuje cierniową drogę zmagania o zdrowie i życie pozostałych z tego związku dzieci, obciążonych dziedzicznie gruźlicą i odchodzących za życia pani Elizy. Jest to tragiczne dopełnienie jej niezwykłego życia.

Przygotowywany do wydania wybór listów Elizy z Branickich Krasińskiej zajmie około cztery tomiki przekładów z języka francuskiego z niezbędnym komentarzem. Znajdzie się tam również kilkanaście listów napisanych w oryginale w języku polskim oraz wyróżnionych gloss i zdań polskich pojawiających się w listach francuskich. Pozwolą one poznać język prosty, język ludowych aforyzmów używany przez służbę pałacową.

b) Sprawozdanie z czynności organizacyjnych

W dniu 18 listopada 1991 r. odbyło się Ogólne Zebranie Członków Wydziału, poświęcone wyborowi nowych członków TNW zgłoszonych uprzednio i wstępnie zaprezentowanych na zebraniu naukowym w dniu 21 października

1991 r. Zgodnie z regulaminem Ogólne Zebranie Członków Wydziału odbyło się w II terminie uzyskując moc stanowiącą. Na członków korespondentów wybrani zostali:

- prof. Tadeusz Błaszczyk, filolog klasyczny i historyk literatury,
- prof. Kwiryna Handke, językoznawca,
- prof. Joanna Rapacka, historyk literatury, specjalista w zakresie literatury serbochorwackiej,
- prof. Alicja Nagórko, językoznawca,
- prof. Elżbieta Sarnowska-Temeriusz, filolog klasyczny,
- prof. Marek Swidziński, językoznawca.

Dodatkowo z sali zgłoszono:

- prof. Halinę Rybicką, której kandydaturę poparło kilka osób.

W głosowaniu kandydatura prof. Rybickiej uzyskała poparcie Ogólnego Zebrania Członków. W głosowaniu brało udział 22 członków zwyczajnych spośród członków korespondentów. Najwięcej głosów otrzymali:

- prof. Bohdan Galster,
- prof. Tadeusz Sivert,
- prof. Kazimierz Teleszko.

Podczas zebrania w dniu 21 października 1991 r. zaopiniowano pozytywnie członków Komisji Kultury Słowa nie będących członkami Towarzystwa, przedstawionych przez prof. Jadwigę Puzyninę, przewodniczącą tej Komisji.

c) Sprawozdanie Komisji Kultury Słowa

Początek działalności obecnej Komisji Kultury Słowa wiąże się ze zorganizowaną przez Wydział I już w r. 1987 wśród członków TNW akcją ankietową na temat kultury słowa. Wyniki ankiety zostały omówione na międzywydziałowym zebraniu TNW w dniu 6.11.1989 r., a następnie opublikowane w obszernym streszczeniu w „Poradniku Językowym” (1990, nr 9-10). Podjęcie tej inicjatywy łączyło się z troską o jakość polszczyzny zagrożonej wpływami nowomowy i wulgaryzacją, łączyło się też z niepokojem związanym z ówczesnymi próbami „upaństwowienia” kultury języka (należy tu przypomnieć dwa kongresy kultury języka organizowane w latach osiemdziesiątych m.in. przez PRON, z udziałem dygnitarzy państwowych wysokiego szczebla).

O wprowadzeniu problematyki językowej w zakres zainteresowań TNW stanowiła również chęć nawiązania do tradycji Towarzystwa Przyjaciół Nauk, które w pierwszych dziesięcioleciach XIX w. wykazywało wiele troski o zagrożony przez ówczesną sytuację polityczną właściwy rozwój języka polskiego.

W czerwcu 1990 r. grono członków Wydziału I TNW (prof.prof.: B. Bartnicka, A. Bogusławski, D. Buttler, M. Grochowski, T. Kostkiewiczowa, W. Kupiszewski, Z. Libera, B. Otwinowska, J. Puzynina, E. Rzetelska-Feleszko, H. Satkiewicz, J. Siatkowski) zwróciło się do Zarządu TNW z inicjatywą po-